

KİTAP EVİ*

ENİS BATUR, Geceyarısı Kitapları'ndan *Durayazmak'ı*, Sanat Kitapları'ndan *Çekmeceler Kitabı* ve *Soulages* söyleşisini, temel bir başvuru kaynağı olan *Rönesansın Serüveni*'ni ve özel ansiklopedi dizisinden bir yeni başlığı Sel Yayıncılık için yayına hazırlıyor.

* **SEL** YAYINCILIK / ROMAN

*SEL YAYINCILIK

Piyerloti Cad. 11 / 3 Çemberlitaş - İstanbul
Tel. (0212) 516 96 85

<http://www.selyayincilik.com>

E-mail: halklailiskiler@selyayincilik.com

SATIŞ - DAĞITIM:

Çatalçeşme Sokak, No: 19, Giriş Kat
Cağaloğlu - İstanbul

E-mail: siparis@selyayincilik.com

Tel. (0212) 522 96 72 Faks: (0212) 516 97 26

*SEL YAYINCILIK: 652

ISBN 978-975-570-673-3

KİTAP EVİ

Enis Batur

Roman

© Enis Batur, 2014

© Sel Yayıncılık, 2014

Genel Yayın Yönetmeni: İrfan Sancı

Kapak tasarım ve teknik hazırlık: Gülay Tunç

Birinci Baskı: Mayıs 2014

Beşinci Baskı: Ocak 2016

Baskı ve Cilt: Yaylacık Matbaası

Fatih Sanayi Sitesi, 12/197-203

Topkapı-İstanbul, 567 80 03

Sertifika No: 11931

Enis Batur

Kitap Evi

Veda yemeğini Saraybosna arşısının ortasındaki bir lokantada düzenlemişti kültür merkezinin yöneticisi. gle vakti, şehre biraz uzakta kalan otelden bir minibüs son katılımcıları da getirdiğinde sofraya henüz oturmamıştık. Köşedeki iskemlelerden birini seçtim, olabildiğince yabancı bir ifade yükledim yüzüme, pek az yedim, pek az konuştum, bir şişe yerli şarabı tek başıma hakladım o arada, kahve faslına geçildiğinde bir bardak su eşliğinde iki Xanax'ı yutarken, prtlek gözlerini bana dikmiş sanki açıklama bekleyen İşpanyol yazarına "uçuş hazırlıkları" dedim. Sanırım anlamadı, ben nasıl insanların uçak yolculuğundan korkmadıklarını anlayamıyorsam, onlar da benim korkumu bana yakıştıramama sevdasından vazgeemiyorlar. Oysa yle inatçı bir duygudur ki bu, mantığı hiçe saydığı yetmiyormuş gibi, durmadan artmanın, katlanmanın yollarını bulmayı bilir: Havaalanına varıp gümrükten geçtikten hemen sonra, aramızdaki kötü haber verme tutkunu yanuma geldi: Belirsiz bir gecikme sözkonusuydu; ne ne olduğu belliydi, ne ne zamana ertelendiği kalkış saatinin. Bereket yeni açıldığı her halinden belli bir bar vardı küçük terminal salonunun ucunda, bir tabureye tnedim, üstüste sigara ve sek viski, bulutlu kalmayı başardım.

Uçak pistin sonuna gelmezden önce iyice hızını kestiğinde korkudan eser kalmaması tuhafıma gidiyor aslında. Hiç değilse bir süreliğine izini bırakmalıydı diye düşünüyorsam eksikliğini duyduğumdan değil elbette, bunca dolgun bir korkunun bunca uçucu olabilmesine şaşırıyorum bir tek, belli ki işin içinde mantığın yerinin olmadığını unutuyorum. Saatıma baktım o arada, ofise yetişebileceğimi gördüm, her yolculuk dönüşü böyle yaparım, bir saatlığına da olsa uğrar, yokluğumda birikenleri gözden geçirir, sonraki günleri boğacak taşkın yükün hesabını çıkarmaya çalışırım.

Kafam tabii kazan gibiydi. Adrenalin salgılayarak idare ediyordum durumu, toplanan kimyanın o geceki uykumu cehenneme çevireceğini biliyordum. Yardımcım, yüzünde ironik bir gülümseme, altalta dizdiği isimlerden oluşan sonsuz listeyi okumak üzere masama yöneldi ve birçoğunu “geç” işaretiyle, birkaçını “ne istiyormuş?” sorusuyla, birikisini gözlerim ışıldayarak karşıladığım insanları bir duvarın dibine dizer gibi saydı, en sonunda tasnif dışı kalan bir duruma geldi: “Bir de avukat Rıza bey aradı, kendisini tanımazmışsınız, çok önemli ve acil bir miras konusu hakkında sizinle görüşmek için randevu istiyor.” Şaşkınlıkla “miras mı?” diye tekrarladım: “Biri bana servetini mi bırakmış?” cümlesiyle işi espiye vurduğum sonra da. Ertesi gün cumaydı, araya haftasonunun girmesi biraz kendime gelmemi sağladı nasıl olsa, “avukat için pazartesi akşamüstü uygunsa, öyle yapalım, ötekilere artık yarın bakarız” diyerek noktayı koydum.

Uyumakta zorlandım gece. İlâç, alkol, yay gibi gerilen ve boşalan sinir sistemi hemen doğal akışa geçişi engelliyor. Bir ara dilim damağım kurumuş, uyandım, karanlıkta mutfağa gidip bir büyük bardak soğuk su içtim ve yatağa döndüm,

bir-den “beş dakika ara” öncesi izlediğim filminden kalma bir kesit belleğimin kıvrımları arasından çıktı: İçi kalın bir sünger tabakasıyla kaplı koskoca, çelik bir kutunun içindeydim, dayanılması olanaksız bir sıcaklığın ortasında bir o yana bir bu yana devriliyorduk kutu ve yanık kokusu gitgide ağırlığını duyuruyordu, sonrasını bilmiyorum, yorgunluk alıp götürdü beni dibe doğru, sabah aynı başağrısıyla uyandım.

Yolculuk sonrası işyerinde hep böyle olur: Haftanın son gününü peşpeşe toplantılar, görüşmelerle tamamladım, haftanın ilk gününde durum değişmedi. 17.30’da odama girdi Rıza bey, yerimden kalkarak elini sıktım, hemen “ne içersiniz?” diye sordum. “Bir bardak su alırım efendim” dedi: “Şeker var bende, ne yesem ne içsem dokunuyor, dikkatli yaşamayı öğrendik.” Giyimi kuşama, hali tavrı ile hiç yabancı gelmedi bana – Rıza bey: İşini ciddi biçimde yapan, dürüst ve sağlam, besbelli muhafazakâr biriydi. Gene de, benim gibi ilk izlenimlerinde yanılmakla nâm salmış bir bozuk gözlemcinin saptamalarına güven olmazdı. Uzatmadan söze girdim:

— Kestirmeden gittiğim için kusura bakmayın, beni aradığınızda bir toplantıdaydım yurtdışında, döndüğümde yardımıcım söyledi, nedir kuzum bu acil ve önemli miras meselesi?

— Efendim, müvekkilim iki hafta önce vefat etti. Yaklaşık dört aydır hastanede tedavi görmekteydi. Yıllardır beyefendinin bütün işlerine bizim büro bakar, hem hukukî açıdan, hem muhasebeye bağlı konularda bize güven duyardı rahmetli, en son da, bir buçuk ay kadar önceydi, vasiyetine kesin şekli verdiğimiz hastane odasında, sonra da 14. noteri getirip işlemleri tamamlamıştık. Sizi bundan rahatsız ettim.

— Estağfurullah. Ama önce merakımı çelen biriki soruyu aydınlatabilir miyiz – öncelikle, beyefendi kimdi, nereden tanıyormuşuz?

— Efendim, benim açımdan da zor bir durum bu, sizi tatmin edecek açıklamaları yapabilecek imkân yok elimde, beyefendinin kim olduğunu size söyleyemem meselâ.

— Olur mu öyle şey! Nasıl iş bu? Neden söyleyemezmişsiniz?

— Vasiyetin tanzim ediliş biçimi böyle efendim, ne ben çiğneyebilirim konmuş kaideleri, ne de bir başkası. Vasiyete saygı göstermek zorundayız.

— Bakın, benim başıma böyle işler gelmiyor her gün, sizin göreviniz bu olabilir, böyle davranmayı gerektirebilir, ama hukukî olarak beni de zorlayamazsınız herhalde, bu türden bir yasa yok değil mi, tanımadığım birinin, kim olduğunu bile bilmediğim birinin vasiyeti beni neden bağlasın?

— Elbette efendim, redd-i miras hakkınız mevcut. Sizi kimse tersini yapmaya zorlayamaz. Ne var ki, bizim içinde bulunduğumuz şartlar başka, bir hukuk bürosu başka türlü davranmaz, müvekkilimizin isteklerini harfiyen yerine getirmekle yükümlüyüz.

— Sorması ayıp, rahmetlinin nedir tam olarak bıraktığı?

— Size bir kütüphane bıraktı efendim.

— Kütüphane mi, aman yapmayın, ben kendi kütüphanemle başedemiyorum evde, olsa olsa bir kurumun kitaplığına devredilmesini sağlayabilirim o kitapların.

— Sahiden de bana rahatsızlık veriyor bu durum, efendim. Birincisi, vasiyet gereği kütüphanenin sorumluluğunu yaşadığınız sürece devredemezsiniz; tabii, demin de dediğim gibi reddi miras hakkınız bâkî. İkincisi, kütüphane dedimse, çıplak halde kitaplar mevzu bahis değil burada, beyefendi onu “Kitap Evi” olarak anardı, vasiyet metninde de öyle yeralıyor zaten.

— Kitabevi mi? Bir tür kitapçı dükkânı mı bu, tam nedir, anlamakta güçlük çekiyorum.

— Hayır efendim, dükkân değil konumuz. Dragos sırtlarında, bir buçuk dönümlük bir koruluk arazinin ortasında, içinde yalnızca kitaplar bulunan bir bina müvekkilimin size miras olarak bıraktığı. Ayrıca, bekçiyle eşinin yaşadığı, koru girişindeki müstemilat da buna dahil.

— Ne diyorsunuz?!

— Size, herhangi bir yükü olmayacak şekilde düzenledi herşeyi beyefendi. Arazinin ve binaların bütün maddi ihtiyaçlarını, vergi giderlerini, bekçi ailesinin masraflarını şartlar ne olursa olsun karşılayacak bir düzenli akar öngörüldü, yasalar gereği devridaimden bizim büro mesul zaten, asla bir yükümlülük doğmayacak size.

— Kusura bakmayın ama şu anda bir kamera şakasının kurbanı gibi hissediyorum, onun için de sağlıklı akıl yürütecek halde değilim, bütün bunları bir düşünmem gerekiyor salim kafayla.

— Haklısınız efendim, şaşırmanızı anlıyorum, ben yerinizde olsam kimbilir nasıl pusulamı şaşırırdım.

— Değil mi?

— Evet efendim. Bir de size nacizane bir tavsiyem olacak: Karar vermeden önce Dragos’a muhakkak gidin.

— Bilemiyorum, ne diyeceğimi, ne yapacağımı şu an kestiremiyorum. Açıkçası hazırlıksız yakalandım, hani neredeyse bir tür tuzağa düşürülmüş duygusu içindeyim.

Bir an durup, sırasıymış gibi sordum:

— Kaç adet kitap sözkonusu şu mahut “Kitap Evi”nde?

— Efendim, Beyefendi “Kitap Evi”ni geçen yıl tesis etti. Sanırım, hastalığının ortaya çıkışından sonra başladı çalışmalar ve geçen yılın ikinci ayıydı, taşınma işlemleri başladı. Daha

önce Beylerbeyi'ndeydi kitaplar. Şimdi tam hatırlayamayacağım ama, orada yüz bini hayli aşkın sayıda neşriyat vardı. Dragos'a bunlardan otuz dört bini aktarıldı, kayıtlarını bizzat kendisi hazır ettiydi. Vakti geldiğinde, size defterleri inşallah teslim edeceğiz efendim.

Geri kalanını çeşitli kütüphanelere armağan etmiş anlaşılan. Rıza beyden biraz olsun bilgi sızdırırım umuduyla onu oyalamaya çalıştım, nafile: Belli ki sır kapısını kapatmıştı, herhalde onun için seçilmiş, bu göreve uygun görülmüştü, dili söylenebileceklerin ötesine kilitlenmiş birini zorlamayı sevmem ben, çaresiz “peki Rıza bey” dedim: “Birkaç gün izin verin bana, düşüneceğim. Herhalde Dragos'a da bir giderim.”

Rıza bey iznimi istedi, kartını oturur oturmaz vermişti zaten, “ne zaman dilerseniz arayın” dedi kalkarken, “Dragos'a birlikte de gidebiliriz – siz bilirsiniz.”

Onu asansör kapısına kadar geçirmek istedim. Soyu tükenmişlerdendi Rıza bey, “yolu biliyorum efendim”, neredeyse öyle yapmamam için yalvardı, çaresiz boş masaların arasında dolaştım bir süre, mesai süresi dolunca servis otobüsüne yetişmek için çalışanların çoğu toparlanıp çıkar, yakın mesafede oturanlardan birikisinin sessiz ortamda çalışmayı yeğlediği olurdu, ama bugün, herhalde bahar havasındandı, ortada kul yoktu. Odama döndüm, günün kimbilir kaçınıcı sigarasını yakarak dumanı boşluğa gönderdim. Bazı kararları kendiniz, enine boyuna düşündükten sonra verirsiniz; bazı kararlarsa, sanki içinizdeki tanımadığınız bir merci tarafından hazırlayıp önünüze sürülmüş, verilmişlerdir: O an, olaydan kimseye bir süre sözetmemenin en doğru çözüm yolu olacağına vardığımı gördüm. Her kafadan bir ses çıkacağı, çevremdekilerin beni bir uca itenlerle bir başka uca çekenler olarak ikiye ayrılacakları, sonra da işlerin daha bir çatallaşacağı kesindi. Beyefendi, içimden geçenleri duymuş olmalıydı, boşluktaki dumanın oluşturduğu hayalet bir yüzün ortasında bir gülümsemenin peydahlandığına yemin edebilirdim. Gelgelelim, mistiğin alanına yuvarlanmaya niyetim yoktu pek; burada, henüz adını koyamadığım bir tür doğru ya da ilke dayatması geçerliydi ga-

liba, bunu ve başka şeyleri anlamak için kendime vakit kazanırmalıydım ilk aşamada: Konuşursanız geridönüşü yoktur, susarsanız öyle değil: Dilediğiniz an giz kilidini açmak, açılıyorsa kırmak sonuçta size kalmıştır.

Bilen bilir, hayatımın çekirdeğinde çekirdek anlamını taşıyan bir canyoldaşım var, yirmi yıldır; bir ailem, çok yakın ve yakın birkaç dostum, azımsanmayacak sayıda arkadaşım, abartılı sayıda tanıdığım var; bir de, çoğunun yüzünü görmediğim, adını sanını bilmediğim, yalnızca yazdıklarımla tanışmış okurlarım var. Biri, masabaşında bir dünya kurmaya kalkışıp bu uğraşı hayatının eksenine yerleştirdiğinde, ki otuz yılı aşkın bir süredir iyi ki ya da boşyere yaptığım başka bir iş değildir, midye üslûbuyla hareket eder, arasına açılır, açılacağı âna dek kendi içine kapanır, orada, her seferinde, renginden sonuna varasıya emin olamayacağı sert bir yumrunun olması, oluşması için dertop olur, yoğunlaşır, derişir, hem gizlenir, hem açığa çıkarma sürecini kateder ağır ağır, ne olursa olsun, bu inşa ömrüne irili ufaklı gizler, giz atomları, hücreleri eşlik eder.

Tamamlandığında, tabii tamamlanır, gönlümce bütünlenebilirse, okur önüne böyle çıkacak demek ki şu metin: Düz gerçeğimi döküyorum kâğıda biraz düzenleyip süsleyerek, hepten kafamda uyduruyor muyum, *hikâye* mi ediyorum, belirsizlik hüküm sürecek: Canyoldaşımdan, çok yakınlarımdan, çevresinde kitap dünyasının hepten yabancıları hemen hemen kimse olmadığı halde yakınlarımdan, yaşama seyrinin akışını en azından bir süreliğine ciddi biçimde değiştiren bir şey'i, olgu olay kişi hayalet her neyse, gerçekten de saklayabilir mi insan?

En yakındaki, en uzaktaki, dileyen dilediğince düşünsün, tartсын, karara bağlasın hele: O akşam eve sessiz dönen bendim. Yolda hazırlığımı yapmıştım bereket, sessizliğimin ol-

madık bir Őeye yorulmasını da, beni kararımdan döndürecek bir ortamın oluşmasını da istemezdim, ondandır derin bir kuyunun sonsuz dibine doğru süzülerek indiğim anlaşılmasını diye peşin peşin gündelik yaşamımdan eksik olmayan gerçek cansıkıntılarında birinden yakınmaya koyuldum eve girer girmez, yemek boyunca başka bir konunun açılmaması için dikkat kesildim, yemek sonrası her gece yaptığım gibi bir ara çalışma odama çekildim, sigaramın dumanında bir kere daha Beyefendi'nin çehresinin belireceğini umdum, sonra da halime güldüm, kafamdakileri biraz olsun dağıtmak amacıyla bilgisayarımı açtım, e-posta yağmuruna, birikmiş iletilerde birikmiş beklentileri tek tek okumaya koyuldum. Oysa içimdeki yeni saatin nabzını bastıramıyordu bu çaba. Aklımdan bir an Rıza beye telefon etmek, adresi öğrenip Dragos'a gitmek fikri yarı yarıya hızla geçti. O an kendimi uyardım: Evden gecenin geç vaktinde hangi gerekçeyle birbaşıma çıkabilirdim, şüphe uyandırmadan? Aldığım karar, verilen karar, bana bir soğukkanlı davranma, hareketlerimi akıllıca düzenleme zorunluluğu dayatıyordu, bir süre bu yapay stratejiyle ilerlemekten başka umarım olmayacaktı, kendimdeki kendimi frenlemeliydim.

O gece düşüme yeniden çelik kutuyu konuk ettim. Canyoldaşım, sabah söyledi: Bir ara sayıklamışım – "sen hâlâ Saraybosna'dan ruhen dönemedin galiba."